

Sygn. akt II UK 218/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku T. I.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 3 października 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 października 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. I. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 25 października 2012 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przez uznanie, iż wnioskodawcy nie przysługuje emerytura, w sytuacji gdy spełnia on wszelkie warunki do przyznania mu emerytury, w szczególności posiada okres składkowy wynoszący 25 lat oraz wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A, dziale X pkt 8 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) przez okres co najmniej 15

lat; polegające na przyjęciu, że praca wykonywana jako jeliciarz „nie jest pracą w szczególnych warunkach zgodnie z Działem X, poz. 8 ww. rozporządzenia, bowiem nie jest pracą wykonywana bezpośrednio przy uboju zwierząt”, a także naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, polegające na naruszeniu art. 228 § 2 k.p.c., przez niezwrócenie na rozprawie uwagi stron na fakt znany Sądowi Apelacyjnemu z urzędu w zakresie wiedzy Sądu drugiej instancji co do rodzajów prac związanych bezpośrednio z ubojem zwierząt, w sytuacji gdy na fakcie tym oparty został wyrok.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na nieustaleniu: czy prace jeliciarza należą (podobnie jak prace peklowacza) do prac wykonywanych bezpośrednio przy uboju zwierząt, które to prace zostały wymienione zgodnie w dziale X poz. 8 wykazu A do rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983 r., czy pod pojęciem prac jeliciarza należy rozumieć wszelkie prace przy jelitach uzyskanych wyłącznie ze zwierząt zabitych na miejscu czy też również prace przy jelitach zakupionych z zewnątrz a wymagających takich samych zabiegów, w celu ich zużycia, czy praca jeliciarza jako praca wykonywana bezpośrednio przy uboju zwierząt wyszczególniona w dziale X poz. 8 uchwały nr 64/83 z dnia 25 lipca 1983 r. Zarządu Głównego Centralnego Związku Spółdzielni Rolniczych „[...]” wydanej na podstawie § 1 ust. 2 oraz w związku z § 19 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. nr 8, poz. 43) zalicza się do prac wymienione w dziale X poz. 8 wykazu A ww. Rozporządzenia jako prac wykonywanych bezpośrednio przy uboju zwierząt”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne

skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu tego wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie:

- 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 Nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571),
- 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z

dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179),

- 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i
- 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw.

Wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tak określonych kryteriów przed wszystkim dlatego, iż sformułowane w tym wniosku pytania nie mają charakteru istotnego zagadnienia prawnego. W rezultacie bowiem skarżący pyta, czy prace polegające na oczyszczaniu jelit i ich przygotowywaniu do dalszej produkcji wędliniarskiej można zakwalifikować jako prace „bezpośrednio przy uboju zwierząt”, wymienione w wykazie A, dziale X, pkt 8 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym, powołując się przy tym na pozytywną regulację w tym zakresie zawartą w uchwale nr 64/83 z dnia 25 lipca 1983 r. Zarządu Głównego Centralnego Związku Spółdzielni Rolniczych „[...]”. Źródłem prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach jest ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie jest nim natomiast wskazana uchwała, jako że nie stanowi już źródła prawa (art. 87 Konstytucji). Problem ten został już wyjaśniony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym stwierdzono, że określenie rodzajów prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury w wieku niższym niż powszechny, powierzone zostało w art. 55 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) Radzie Ministrów, z czego wypływa wniosek, że upoważnienie wynikające z § 2 ust. 2 tego rozporządzenia nie stwarzało podstawy prawnej do wydawania aktów wykraczających poza regulację rozporządzenia, lecz obejmowało tylko ustalenie przez właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralnych

związków spółdzielczych (w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych) w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Tylko w granicach i na podstawie rozporządzenia wymienione podmioty mogły wskazać, na których stanowiskach w podległych im zakładach pracy wykonywane są prace wyszczególnione w wykazach - załącznikach do rozporządzenia jako prace w szczególnych warunkach, nigdy zaś ustanawiać wykazy nowych stanowisk pracy jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wykazy resortowe mają zatem charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392; z dnia 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 161; z dnia 22 czerwca 2005 r., I UK 351/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 90; z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306 i z dnia 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07, LEX nr 447272; dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, LEX nr 590247).

Powołane orzecznictwo wyjaśnia dostatecznie, że wskazywana przez skarżącego uchwała może być rozważana jedynie w kontekście kwestii związanej z podstawą faktyczną wyroku, a nie w związku z wykładnią prawa.

Jeśli zaś chodzi o sformułowane przez skarżącego kwestie dotyczące oceny charakteru prac „jeliciarza”, to stanowią one polemikę z ustaleniami dowodowymi sądów *meriti*, co jest niedopuszczalne w ramach kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Należy także zauważyć, że sformułowanie: „prace bezpośrednio przy uboju zwierząt” jest na tyle jednoznaczne, że jego rozumienie nie nastrocza wątpliwości interpretacyjnych. Chodzi o prace wykonywane bezpośrednio przy uśmiercaniu zwierząt, więc w zakres pojęciowy tego zwrotu nie mogą wchodzić prace związane z dalszym, technologicznym procesem przetwórstwa mięsa.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

aw